

HISTORISCH BEWUSTZIJN

Hier leren de leerlingen historische fenomenen te situeren in een historisch referentiekader, kritisch te reflecteren met en over historische bronnen en tot beargumenteerde historische beeldvorming te komen vanuit verschillende perspectieven.

Historisch denken gaat om het begrijpen van historische fenomenen (personen, groepen, gebeurtenissen, ontwikkelingen, samenlevingen) zowel in de eigen historisch-maatschappelijke context als op een langere termijn. Leerlingen denken na over de vraag hoe en waarom historische fenomenen gelijk blijven, evolueren of veranderen doorheen de tijd. Om tot een beeld van het verleden te komen, maken ze gebruik van historische bronnen. Historici gaan immers met bronnen aan de slag om een beeld van het verleden te construeren. Kennis over het verleden komt dus altijd tot stand in een heden dat de beeldvorming van het verleden beïnvloedt. In de eindtermen gaat ook aandacht naar historische sleutelbegrippen, typische historische redeneerwijzen, het bekijken van het verleden vanuit meerdere perspectieven en het kritisch analyseren van de betekenissen die vandaag aan het verleden worden toegekend.

BOUWSTENEN

Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.

Leerlingen situeren historische fenomenen in tijd, ruimte en maatschappelijke domeinen. Ze bestuderen historische fenomenen en reflecteren kritisch over periodisering.

Kritisch reflecteren met en over historische bronnen.

Leerlingen reflecteren over de betrouwbaarheid, bruikbaarheid en representativiteit van bronnen om de informatie correct naar waarde te schatten.

Tot beargumenteerde beeldvorming komen vanuit verschillende perspectieven.

Leerlingen vullen historische beeldvorming aan en beoordelen ze door typische structuurbegrippen en redeneerwijzen te gebruiken.

Over de complexe relatie tussen verleden, heden en toekomst duiden.

Leerlingen begrijpen het verschil tussen geschiedenis en verleden en denken na over de betekenis of het 'gebruik' van het verleden vandaag.

Historische vragen stellen

STEREOTYPEN

NIET	WEL
Veel feiten uit je hoofd leren.	Kritisch nadenken vanuit een breed perspectief. Maar een goed opgebouwd referentiekader zal het kritisch nadenken natuurlijk wel ondersteunen.
Alles vanuit een klassieke, eurocentrische bril bekijken.	Het verleden bekijken door meerdere perspectieven te hantieren: de gewone man versus de elite, blank versus zwart, man versus vrouw, moederland versus kolonie enz.
Samenlevingen geïsoleerd bestuderen.	De samenhang tussen regionale en internationale fenomenen bestuderen, net als de aard van die interculturele contacten.
Enkel leren over dingen die al lang voorbij zijn.	Samenlevingen van vroeger werden vaak geconfronteerd met vragen die we ons vandaag ook nog stellen. Door die vragen in een langetermijnperspectief te plaatsen, vormen leerlingen hun eigen identiteit.

SAMENHANG

De sleutelcompetenties vertonen onderling veel samenhang. Onderstaande voorbeelden voor Historisch bewustzijn illustreren die samenhang.

Er zijn mogelijkheden om verbanden te leggen met Burgerschap. Waar Historisch bewustzijn het accent legt op het bekijken van fenomenen uit het verleden in zijn eigen specifieke context, zoekt herinneringseducatie naar antwoorden om te leren uit het verleden. Beide perspectieven zijn belangrijk om leerlingen te vormen tot kritische en geëngageerde burgers.

Daarnaast kan Historisch bewustzijn ook een link maken met Ruimtelijk bewustzijn. Ruimtelijke patronen en fysische en sociaal-geografische veranderingen lagen vaak aan de wieg van veranderingen in historische fenomenen.

Uiteraard is er ook een verband met Cultureel bewustzijn. Leerlingen bestuderen kunst- en cultuuruitingen en duiden ze in relatie tot de maatschappelijke context waarin ze zich manifesteren.

Er is ook een samenhang met Nederlands. Taal is het medium om het beeld van het verleden te beschrijven. Zowel geschreven als niet-geschreven bronnen worden geïnterpreteerd. Taal is niet neutraal.

